

«Suriyeli Çocukların Türk Medyasında Temsili ve Sorunları»

Prof. Dr. Nilüfer NARLI

Araştırma Nilüfer Narlı ve Mine
Özaşçılar

Mültecilerin Uyum ve Medya Temsilleri

Mültecilerin entegrasyonun bileşenlerinden birisi onların kamu oyunda ve medya nasıl algılandığı ve tanımlandığı sürecidir. (Koser, & Lutz, 1998). Medya, bir ülkeye sığınan mültecileri olumsuz çerçeveler ile temsil ederek onlara karşı ayrımcı söylemi ve bakış açısını güçlendirip yaygınlaştırabilir. Veya mültecilerin sorunlarını topluma duyurmak ve çözüm odaklı yaklaşımlar ile toplumu bu sorunlar konusunda bilinçlendirebilir.

Araştırmanın Sorunsalı

- Suriye iç savaşı sonrası Türkiye sığınan ve bugün geçici koruma statüsü altında yaşayan ve sayıları 3 milyonu aşana Suriyeli mültecilerin çocukları Türk yazılı nasıl edilmektedir.
- Yazılı basın Suriyeli ocukların karşılaşabildiği hangi tip sorunlara yer vermiştir?

2013-2015 Yılları Yazılı Basında Suriyeli Çocuk Temsili Araştırması

Yöntem

- 2013 yılı 1 Ocak-2015 yılı 31 Aralık tarihleri aralığında tüm yerel ve ulusal yazılı basın taranmıştır.
- Tarama için «Suriyeli», «çocuk», «kadın», «sağlık» kelimeleri ve bu kelimelerin kombinasyonları kullanılmıştır.
- Toplam 61 gazetede 5575 adet habere ulaşılmıştır. Bu gazetelerin 16 ulusal; 45'i yerel gazete
- Bu haberler içerik analizi ile temalara göre tasnif edilmiştir.
- Toplam 5575 haber arasından, «Suriyeli Çocuk» teması altında kataloglanan 3132 haber tekrar içerik analizi ile irdelenmiş, ve Suriyeli çocuklara ilişkin hangi sorun ve meselelerin bu haberlerde ele alındığını tanımlayan kategoriler oluşturulmuştur. (Tablo 1)

Düzensiz/Yasadışı Göç, Mültecilik Süreçlerinde Kadın ve Çocukların Durumu ve Riskler I

- Birleşmiş Milletler raporlarına göre günümüzde sığınmacı ve göçmenlerin yaklaşık yüzde 70 -80 oranı kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. Bu durum Suriyeli mülteciler için de geçerlidir.*
- Göçmenler arasında kritik bir grup olarak tanımlanan kadınlar ve çocuklar üzerine yapılan çalışmaların sayısında son 20 yılda artış gözlemlenmiştir.
- Çatışma sonucu ortaya çıkan düzensiz göç; çocukların okul dışında kalmasına, bulaşıcı hastalık riskleri ile karşılaşmalarına ve muhtelif çocuk istismarı tehditleri (cinsel sömürü, işçi çocuk, çocuk asker gibi) ile karşılaşmalarına yol açar. (Aydın, Şahin, & Akay, 2017)**

Düzensiz/Yasadışı Göç, Mültecilik Süreçlerinde Kadın ve Çocukların Durumu ve Riskler II

Savaş sonucu iltica yolculuğuna çıkan kadın ve kız çocuğu mülteciler muhtelif sağlık sorunları ve gıdasız kalma gibi sorunların yanısıra, istismar, tecavüz, kaçırılma ve öldürülme tehdidi riskleri ile karşı karşıyadır.

Aslında tüm çocuklar bu tür riskler altındadır.

Çatışmaların yarattığı düzensiz göçler sonucunda çocuklar ve kadınlar aşağıda sıralanan riskler ile karşı karşıya kalırlar

- Cinsel saldırı,
- Çocuk ve kadın ticareti, cinsel istismar çetelerinin tehdidi
- Bulaşıcı hastalıklar

Düzensiz/Yasadışı Göç, Mültecilik Çocuklara Özel Durumlar ve Riskler

Bu alanda yapılan çalışmalar düzensiz göç sürecinde çocukların konumu aşağıdaki gibi tasnif etmiştir (Topcuoğlu, 2012).

1. Kendi başına, göçmen kaçakçılığı veya insan ticareti yoluyla gelenler
2. Zorla çalıştırma, cinsel sömürü veya organ ticareti amacı ile getirilenler
3. Yasa dışı evlat edinme için zorla getirilenler
4. Kaçak çalışan göçmenlerin kaçak göçmen işçilerin çocukları
5. Ülkeye yasal olarak gelip yasal statü dahilinde yaşarken yasalardaki değişim veya gelmiş oldukları ülkedeki yönetsel ya da politik değişiklikler yüzünden statülerini kaybeden ailelerin çocukları
6. Düzensiz göçmenlerin varış ülkesinde doğmuş kayıt-dışı ve vatansız konumdaki çocuklar
7. Mültecilik başvurusu reddedilmesine rağmen yasadışı bir biçimde ülkede yaşamaya devam eden ailelerin çocukları

Düzensiz Göç, Mülteci ve Kaybolan Çocuklar (2016 Yılı)

'10 binden fazla sığınmacı çocuk kayboldu'

- Avrupa Birliği Polis Teşkilatı Europol, son iki yıl içinde 10 binden fazla sığınmacı çocuğun ortadan kaybolduğunu duyurdu. (Sol Haberler, Pazar, 31 Ocak, 2016, <http://haber.sol.org.tr/toplum/10-binden-fazla-siginmaci-cocuk-kayboldu-144408>)

«Europol, kayıp çocukların çoğunun suç ve fuhuş çetelerinin eline düştüğüne inanıyor.»

Türkiye Yaşayan Suriyeli Sığınmacı Çocuk Profili ve Eğitim

- Kayıtlı Suriyeli mülteci sayısı: Ekim , 2017 itibari ile sayıları 3.251.997 (UNHCR, 2017)*
- Sayıları 1.5 milyonun üzerinde olan çocukların (0-18 yaş) bakım ve okul ihtiyaçları
- Kamplarda yaşayan çocukların okullaşma oranı yüzde 90'nın üstünde
- Kamp dışı okul dışı çocuk oranı yüzde 40 (UNICEF, 2017)*

Okul Çağında Suriyeli Çocuk (2015-2016)

- Okul çağında Suriyeli çocuk : 746.000 (*3 Kasım 2015 itibarıyla DGMM tahminleri*)
- Okul dışı Suriyeli çocuk sayısı 451.000 (*2015 okul yılı sonu itibarıyla UNICEF tahminleri*).*
- Okul çağında Suriyeli çocuk: 756 bin 808 (2016)**

Okul Çağında Suriyeli Çocuk (2017)

- Okul çağındaki (5-18 yaş) çocuk sayısı yaklaşık 1.00.000 (Ekim, 2017)(<http://www.e-okul.ist/suriyeli-cocuklarin-yaklasik-yarisi-okul-disinda/>)
- Yeni öğretim döneminde 660.000 Suriyeli çocuk okula kaydoldu (Eylül, 2017).

Suriyeli Çocukların Eğitim Haberleri Örnekleri (2014 Yılı)

Antakya'da yeni açılan 'Recep Tayip Erdoğan' okulunda kızlar ve erkekler ayrı saatlerde eğitim görüyor.

Reyhanlı'daki İBD okulu muhalif cephede babaları ölen çocuklara eğitim veriyor.

Suriyeli Çocukların Eğitim Haberleri Örnekleri (2015-2016 Yılı)

«Okula çağındaki Suriyeli çocukların yaklaşık yarısının okul dışında olması» ve «yaklaşık 400.000 çocuğun okula gidememesi» sıklıkla karşılaşılan haber başlıkları

- Örnek haber başlıkları:

«400 bin Suriyeli çocuk okul hasreti çekiyor»

[\(http://www.milliyet.com.tr/400-bin-suriyeli-cocuk-okul-gundem-2145536/\)](http://www.milliyet.com.tr/400-bin-suriyeli-cocuk-okul-gundem-2145536/)

«Yüz binlerce Suriyeli çocuk okula gidemiyor»

<https://www.evrensel.net/haber/290154/yuz-binlerce-suriyeli-cocuk-okula-gidemiyor>

2016- 2017 Yılı Suriyeli Dilenci Çocuk Haberleri

2016:

«Suriyeli dilenci çocuklar kamplara gönderildi»

<http://www.hurriyet.com.tr/suriyeli-dilenci-cocuklar-kamplara-gonderildi-40059312>

«Dilencilik tuzağındaki Suriyeli çocuklar için özel ekip»

<http://www.hurriyet.com.tr/dilencilik-tuzagindaki-suriyeli-cocuklar-icin-ozel-ekip-37258594>

2017:

«Adana'da Suriyeli dilenci çocuk operasyonu»

<http://www.hurriyet.com.tr/adanada-suriyeli-dilenci-cocuk-operasyonu-40560849>

‘Suriyeli dilenci çocuklar’ın arkasından dram çıktı»

<http://www.sozcu.com.tr/2017/gundem/suriyeli-dilenci-cocuklarin-arkasindan-dram-cikti-2006758/>

«Adana'da Suriyeli dilenci çocuk operasyonu»

<https://www.aydinlik.com.tr/adana-da-suriyeli-dilenci-cocuk-operasyonu-turkiye-agustos-2017>

Korkunç olay! Çocukların her birini 1000 TL'ye kiralamışlar

<http://www.hurriyet.com.tr/korkunc-olay-cocuklarin-her-birini-1000-tlye-kiralamislar-40575585>

2016- 2017 Yılı Suriyeli Dilenci Çocuk Haberleri

«CHP’li Kayışoğlu, çocuk dilencililiğinin önlenmesi için meclis araştırması istedi»

<http://www.hurriyet.com.tr/chpli-kayisoglu-cocuk-dilenciliginin-onlenmes-40488961>

«Onların savaşı başka» <http://www.hurriyet.com.tr/onlarin-savasi-baska-40588505>

«Rize’de Suriyeli dilencilere operasyon»

<http://www.hurriyet.com.tr/rizede-suriyeli-dilencilere-operasyon-40460857>

Suriye Savaşı'nın Sembolleşen Çocuk Dramları (2015-2017)

- Donarak Ölen Yasemin Bebek (2015)

İnsan kaçakçıları ile kaçan ailenin denizde ölen Aylan Bebek

Ümran Bebek

Tablo 1: Suriyeli Çocukları Konu Alan Haber Kategorileri ve Yerel / Ulusal Dağılımı

Kategoriler	Yerel		Ulusal		Total (N = 3132)	
	N	%	N	%	N	%
Çocuk Ölümleri -5 Yaş Altı	41	63.1	24	36.9	65	2.1
Donma	67	56	52	44	119	3.8
Patlama Kaynaklı Yaralanma	67	84.8	12	15.2	79	2.5
Zorla Erken Evlilik	31	56.4	24	43.6	55	1.8
Sınır Aşan Doktorların İnsani Yardım Hizmetleri	34	68	16	32	50	1.6
Hastane/Sağlık Hizmeti Yetersizliği	21	55.3	17	44.7	38	1.2
Kimyevi Gaz Kaynaklı Yaralanma	7	43.8	9	56.3	16	.5
Hijyen Eğitimi ve Hijyen Malzemesi Yardımı	19	86.4	3	13.6	22	.7
IHH	250	77.6	72	22.4	322	10.3
İlaç ve Tıbbi Malzeme Yardımı	23	82.1	5	17.9	28	.9
Açlık	65	62.9	40	37.1	105	3.4
Bulaşıcı Hastalıklar	299	69.7	130	30.3	429	13.7
İş Kazaları	1	25	3	75	4	.1
İstenmeyen Gebelik	8	80	2	20	10	.3
Kayıp ve bulunan kayıp çocuk	36	47	37	53	73	2.3
Genel Kaza ve Yaralanma	2	100	-	-	2	.1
Kızılay Hizmetleri	3	60	2	40	5	.2

Suriyeli Çocukları Konu Alan Haber Kategorileri ve Yerel / Ulusal Dağılımı

Kategoriler	Yerel		Ulusal		Total (N = 3132)	
	N	%	N	%	N	%
Tıbbi Hatalar	13	48.1	14	51.9	27	.9
Organ Mafyası	4	100	-	-	4	.1
Zorla Fuhuş	5	50	5	50	10	.3
Aylan Bebek	131	46	152	54	283	9.0
Psiko Sosyal Destek	158	79.8	40	20.2	198	6.3
Sağlık Hizmetlerinde Ayrımcılık	1	33.3	2	66.7	3	.1
Sağlanan Sağlık Hizmetleri	93	70.5	39	29.5	132	4.2
Solunum Yolu Hastalıkları	13	72.2	5	27.8	18	.6
Tıbbi Malzeme Yardımı	3	100	-	-	3	.1
Kuma Krizi ve Türk Kadınının Psikolojik Sorunları	7	54	6	46	13	.4
Savaş ve Yerinden Edilme Travması Kaynaklı Ruh Sağlığı Sorunları	48	63.2	28	36.8	76	2.4
Tıbbi Önlemler/Aşı	309	78.8	83	21.2	392	12.5
Kadın ve Kız Çocuklarına Karşı Şiddet Kaynaklı Sorunlar	66	70	29	30	95	3.0
Bebek/Çocuk Bakım ve Gıda Desteği	88	89.8	10	10.2	99	3.1
Yaralı Çocuklara Sunulan Tedavi Hizmetleri	26	78.8	7	21.2	33	1.1
Zehirlenme Kaynaklı Sağlık Sorunları	88	62.9	52	37.1	140	4.5
Eğitim Sorunu/Okul Dışı Çocuk	2	40	3	60	5	.2
Çadırkent Kazaları	-	-	6	100	6	.2
Çocuk İstismarı	4	100	-	-	4	.1
Kronik Hastalıklar	10	76.9	3	23.1	13	.4
Çocuk Asker	21	40	25	60	46	1.5

Kaynakça

- Atasü Topcuoğlu, R. (2012). Türkiye'de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Önerileri. *Uluslararası Göç Örgütü Yayını*.
- Aydın, D., Şahin, N., & Akay, B., "Göç olayının çocuk sağlığı üzerine etkileri.«İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi 2017; 7(1):8-14
- Koser, K., & Lutz, H. (Eds.). (1998). *The new migration in Europe: Social constructions and social realities*. Springer.